

מסורת הש"ס

^[א] שמועות י: טו (לעיל ד:י, טו)
^[א] עיי' חז"ק צו פרש"ה ח"ג, ד) (לעיל ג:י, ט) (לעיל ג:ד, י)
^[א] לקמן ת. פסחים סב, א) (לקמן י, א) וירקא ד: ד:

הגהות הב"ח

^[א] גמ' רב חסדא אמר פסולה נשחטה לשם שלמים דידהי בעינן: (טו) תר"ח (נדפך הקודם) סבין כי מקדש וקדשו דתני במתני' ה"ח ובבביתא חידש טפי ממתינין דקמי ל"ל ומיתנ וסא נמתק: (א) שם דלי לאו משום גזרה אטו לפני כפרה היו מקלינן:

גליון הש"ם

גמ' תורה קרייה שלמים. כעין זה מנחות דף טו ע"א ועיין לקמן דף סג ע"ב תורה' מנחה וכן מנחת ד"י ע"פ מוס' ד"ה:
משפטיק: שם השבח ששחטה לשם השבח כשרה. עיין מור דף טו ע"ב מוס' ד"ה שרי:

שינויי נוסחאות

^[א] מיתנ וירקה של לילת כ"י"מ, וכן' גמרי' דלמא וכו'י': (ב) מוסרש"ק מוחק מה שכתובים, חולט עיי' גמ' טו"ק מ"ט לפס גי' זו: (ג) כמתני' דיו"י פ"ב רבא ונכל ספולין, וכן ככה"י ובד"י כה"י ד"ה לשם שלמים. ק"י דפי' וסח' כלמני וכן הויה הכה"י, ובג"י ע"פ מוס': ד"ה מוס' רבא: (ד) נשחטה נמתק (ש"ס): (ה) ביום וכו' וזכרו לילת כה"י, ול"ל ביום מוחק מה (שס"ב) וכן הויה רש"י וע"פ מוס': (ו) מ"ט חלמין דידהי (כתה"י, שס"ב): (ז) מ"ט רב (כתה"י, וכו' לעיל ג' ב' וכו'י'): (ח) ע"ש כה"י חות ז: וכן הויה קרי'א ע"ש מ"ש' מתני' אמר רבא, וכן השתנין לקמן ע"ב (תס"א' ע"ל מ"י וכו') משמע דגמס' רבא: (ח) מ"ט דרוא פסולה (כתה"י, וכו' למתני', זה אמר אלא יעשה מול קיין למבוא, ולבדח בו מ"ט (ש"ס): אצל גמרי' סבין הכילו פירש"י כה"ס: שלמני: כן וקריצין בוחן אלא כמיהה כן ששחתי בשבועות כלי' (ש"ס, וכו' ככתה"י): (יג) כ"ל ששחטן (ש"ס):

^[ד] שחיטותיהן (שס"ב): (ה) ואמר ליה ר' יודא (ש"ס): (ו) כ"ל למינה ומיתנ כי נמתק הקי' ומתי' כשרה ועולה אלא (ש"ס): (ז) כה"י שחיטה: (ח) כ"ל שחיטה בין (ש"ס): (ט) כה"י טקף והיינו עשה דלאחר הפרשה: (כא) ס"א בעלה לפי שדוה שינוי בעלים והבא בשנינו קודש איירי שחיטה (ש"ס, ובכ"י בצ"ק וכו') (כב) מ"ט של זה כשחטה (כו'י' וכו'), ס"א של זה ולא שכתפר בה אחר אלא כשחטה (שס"ב): מיתנ אלא כשחטה ככה"י ובד"י, ונליק' כי דלמן לשם חטאת דס': אלא פסולה משא אלא לא, כלי' (ש"ס): (כד) כה"י ותי' רבא: (כה) על עשה (ש"ס): (כו) למינה נמתק (כתה"י): (כז) דרוא הכא (ש"ס): (כח) מ"ט עליה (ש"ס) וכו'ה ככתה"י ה"ח: (כט) עבירה עשה: (כאן) כ"ל הא ג"ל ואי' (שס"ב): (ל) דרב שמואל בר יצחק דאמר דלרי"ש ודקא המדיקן מקייצין בהם כו', כלי' ועי' גמ' דסבועות דגי' נכות ח"א (צ"ק): (לא) לבסוף (שס"ב): (לב) ברעיה נמתק (קרי'א), וגי' ד"ק דהובא דלית ליה תקנתא

לדברי רבי שמעון אין נפדין סמימין. דהכי גמר לה רבי יוחנן מרביה דפליגי בה רבי שמעון ורבנן לרבי שמעון לית ליה לב צ"ד מתנה עליהן להכשירן לתמידי שנה הצאה [לומר] אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו יהא קדושים לדמיהן שיפדו אותן ממעות חולין כלא מוס ויוציאם לחול ויפלו דמיהם למותר תרומה ואחר כך יחזרו ויקחו אותם מתרומה חדשה ויוכשרו לתמידין^[א] ולדברי חכמים נפדין תמימים דאית להו לב צית דין מתנה עליהן מנאי זה אלמא לית ליה לרבי שמעון לב צית דין מתנה עליהן (בהן) דאי אית ליה יוכשרו לתמידין ולא יקייצו^[ב] אלא לית (ליה לב צ"ד מתנה) כך שמעתי בשבועות: ועוד. אי נמי בעית למימר דקרא דחיק ומוקי אנפשיה כשהפרישן בזה אחר זה ובטומאה דערב יוס טוב קאמר מי מית למימר דכי קמי שאירעה בין זה לזה בהפרשה קאמר והא צעא מיניה כו': **בשתי נוסוס**. נשחטין^[ג] כאחד ואין שהות לאורועי טומאה בין שחיטתיהן^[ד] ונזרק דמו של ראשון שני למה קרב. לר' שמעון הרי אין טומאה בין זה לזה. ואמר ליה^[ה] לטומאה שאורעה בין וזרקתו של זה להזרקתו של זה: **ע"כ לא מיבעיא כו'**^[ו] אפילו לרבי ירמיה לא מתמה^[ז] אלא אי מכפר אעשה דלאחר שחיטתו^[ח] אי לא מכלל דפשיטא ליה דבין זה לזה דקאמר רבי שמעון בטומאת י"ט קאמר בין^[ט] שחיטתו של זה לשחיטתו של זה^[י]: **ולמא אם סמאל לומר קאמר**. דלמא מריויה קמייבעיא ליה והכי קמייבעיא ליה האי בין זה לזה דקאמר רבי שמעון קודם הפרשה קאי או לאחר הפרשה קאי ואם תימצי לומר אחר הפרשה נמי קאי קודם שחיטה או אפילו לאחר שחיטה עד זריקה והאדר ליה איהו אפילו עד זריקה ודלמא לא קיימא לן כו' וירא ולא איפשיטא עניין: **מודע ששחט לשם חורם חבירו**. לא ששחטה ע"מ שימכפר בה מי שאינו צעלים בא ואין זה שינוי צעלים אלא שינוי קודש שהיתה לראובן מודה ולשמעון מודה אחרת ושחט את מותרו של זה לשם מותרו של זה^[א] [וה"ה] בשוחט חטאת חלב לשם חטאת דס: **כשרה**. ועולה לזעלים דלפי שינוי קדש אין כאן: **פסולה**. לא^[ב] עלתה לזעלים דשינוי קדש הוא: **לשם שלמים דידהי בעינן**. דכתיב וזבח תודת שלמיו. והאי דליפולגו בתודה משום דמינה מייתי רבה^[ב] סיעתא למיתליה מדאכלא חנן ומינה ה"ה לשאר זבחים: **כשרה**. עלתה לזעלים: **פסולין**. לא עלו: לא דעלים: ואע"פ שלא בזה על

הודייה אחת דלרצבה לריכין להודות כדאמרין בצרכות (דף נד:)^[א] וכתבי בזה (תה"ס קן) ויזבחו זבחי תודה. ושחט תודה בשעת עלייתו מן היס לשם תודה שהפריש על יציאתו מבית האסורין: **חטאת ששחט לשם חטאת**. כגון חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דס: **כשרה**. ועלתה לו: **פסולה**. פסולה לגמרי כדתנן חוץ מן הפסח והחטאת: **על מי שמחוייב חטאת**. בשנינו צעלים על מנת לזרוק דמה לשם חבירו המחוייב חטאת כמותו: **שאינו מחוייב עשה**. שלא עבר עשה^[ב] ובעשה שייך למימר^[ב] חטאת מכפרת ואולי: **כשרה חטאת מכפרת על חייבי עשה**. הלכך מחוייב כשרה כמותו הוא: **למימרא**. דעשה בת מינה דחטאת היא: **והאמר רבא כו' על מי שמחוייב עולה כשרה**. אלמא לאו מיניה הוא דהא^[ב] עצירות עשה בידו שהפריש עולה עליהן^[ב]: **מקיעא**

וחומר הוה לן למימר דאפילו מקיעא מכפרא אלא דאינה מכפרא^[ב] (דף נח:)^[א] כקין המזבח אית ליה לרי"ש לב ב"ד מתנה ומיזה הוא מוכח במנחות בפי' התורה דהיבא דאית ליה כו': (גן) דל"ל ומשום: (דף נח:)^[א] דל"ו טוסק כשירה גמורה, ואפשר שהוא לזיוה כפי עמ'ו ולפרש דכרי רבה דכשרה קדמא ר"ל כשרה גמורה, ועיי' כשה"ל (דף נח) דרבא (הגרי"ב, וכו' ב"ד), וגמסת רל"ט רב חסדא רבא ס"ל דבאח דרבא מודה, וטעמא דהודה משום דכתבי בהו קרא שלמיו ואיירי ששחטה וכו'. וגמסת קר"א רב כרבה ס"ל דרב דהא חסדא אידיה מדיקא דטעמא דשלמים לשם תודה וכו' את תורה וכו' משמע דר"ל כו'. ועש"כ: (זן) כ"ל שלמיו דידהי (הגרי"ב, דל"ו שלמיו: (זן) דם כדפי' בקונטרס (ש"ס): (חח) כ"ל דבריו (הגרי"ב, כ"ק ועוד): (טל) שנינו קודש אשנינו בעלים (ש"ס וגליון): (כ) ביתה הו כחכ לבניה כסם אדם גדול קדמון ועוד יש לומר. ומיוזא לחתירה הוא (זן דוד): (כאן) עיי' קר"א דג"ה על מנ. והנכנסות דברי נגמ' מוחק דאי הפרשה כו' עד דלאחר הפרשה: (כא) כ"ל אית דגרסי (שס"ב): (כח) דל"ל דרבי עולה נחב כתיב ויכיר עולי כו':

כל הזבחים פרק ראשון זבחים

ז.

וטעמא משום דנאין לכפר על [וטומאת] מקדש וקדשו^[א] כמתניתין דהתם ובבביתא חדש טפי ממתינין והא^[א] דקתני שמתלמו לא בלא אלא לכפר על מוצח החילון לאפוקי שעיר הפיגמי דבעינן תרמי טומאת מקדש ומוצח החילון ואף על גב דמשמע התם דאי לא משום גזירה^[א] הוי מקלינן בגופן אפי' במותר חטאות הפיגמיות היינו משום דהכי גמירי דמותר חטאות צבור לעולה וריביו חננאל מפרש כפירוש הערוך וגריס התם תינא נמי הכי וקאי אמילתא דרבי^[א] ויחנן דאמר דלרבי שמעון מקלינן בהן בגופן הואיל ומעיקרא עולה והשתא עולה אצל לא במותר חטאת כו' ומינה אמאי נטר עד לטוק^[א] דלעיל הוה ליה לאתויי:

דלמא אם תימצי דומר קאמר. ורבי יורא נמי שהשיב נמי לרבי ירמיה על טומאה שאירעה בין זו לזו כמו כן אם תימצי לומר קאמר וקושיא ראשונה ומי אית ליה לרבי שמעון לב צית דין מתנה לא חש לתרץ דאיכא למימר דאפרשיניהו בזה אחר זה ואינו חושש בקושיא דליקו ולימא ליה לקרא כו' ועוד דהיכא דלית ליה תקנתא דרעייה^[א] אית ליה לרבי שמעון לב צית דין מתנה כדמוכח במנחות פ' המודה (עט:) ומינה הא מוכח דהיכא דאית ליה תקנתא דרעייה לית ליה לב צית דין מתנה וכאן אית ליה תקנתא דרעייה: **תורה ששחטה אשם תודת חבירו כשרה**. ועולה לשם חובה משום^[א] שני צעלים לא מופסל^[א] דאין^[א] שינוי צעלים אלא (א"כ) בזריקה ורב חסדא אמר פסולה פירוש לא עלתה לשם חובה משום דהוי שינוי קודש כשאמר תודת פלוני לשם תודה אחרת של פלוני אצל אמר מודה זו לשם פלוני כשרה גמורה לפי שהוא שינוי צעלים בשחיטה^[א] דכשריה גמורה: **הגה"ה רב חסדא אמר פסולה**. נראה דוקא דמודה פליג משום דכתיב בתן קרב שלמיו ובקונטרס פירש דהוא הדין בשאר קרננות:

אמר רבא חטאת ששחטה אשם חטאת כשרה. פירש רבינו תם דרצה^[א] כרז חסדא ס"ל דהא דרצה אידיח וטעמא דמודה משום שלמים^[א] משמע דר"ל דליירי ששחטה לשם חטאת חזירו וגמרה דלאו כזכי מיירי מדללא קאמר דהדיא חזירו אלא מיירי בשחטאת חלב לשם חטאת דס^[א] כדאמר רבא לקמן בפירקין (דף ט:) חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דס לשם חטאת עזרת כוכבים כשרה לשם חטאת מזיר לשם חטאת מזרע פסולה הני עולות ניניה ואם תאמר ותרמי דרבה^[א] למה לי משי

לומר דהך דהכא נקט לאשמועינן דשינוי קודש איפכא כשרה צריש צעלים אע"ג דרצה לא פירש הפסוקים כדבזרו^[א] מדאמר צריש פירקין (לעיל דף ג:) דרב יוסף בר אמי רמי שינוי קודש^[א] ומשני [והא]^[א] דלקמן נקט לחלק בחטאות וגם משום צעיא דאחר כך דנעי רבא חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דטומאת מקדש וקדשו מהו: **חטאת ששחטה ע"ז מי שמחוייב עוזה כשרה**. וכגון שלא הפרישה דעיין דאי הפרישה^[א] הוה ליה כעל מי שאינו מחוייב כלום אם תימצי לומר דלא מכפרא אעשה דלאחר דהפרשה דמתקמא עולה ויזכר על הכל א"כ דאמר הרי עלי עולה דכשיפרישנה יכפר על כל עשה שעבר: **ע"ז מי שאינו מחוייב ב"אום פסולה**. אי דגרסין^[א] בזה מימרא עולה דגבי עולה נמי^[א] כתיב לכפר עליו דאי גרסין הכא חטאת ל"ל איך מילתא^[א] דרבה דחטאת מכפרת על חייבי עשה מהכא שמענין לה: **ע"ז חייבי עשה לא בא שכן**. מהאי קל

הואיל ועיקרא למילתא אחרימי קאתמי ואהני קל וחומר לקופיא: ^[א] גרע ממומאח מקדש וקדשו, משום דלא נקט למיפשט בעיא דרבה דלקמן, ולכן משני משום דמקיעא על מכפרים (ש"ס) ויה' רלבא את"ל ב"י ורלבא לא קרי"א ב"י ויהא ס"א ואין למיפשט בעיין מתשובה ר' יורא [דאפשר] דהשיב כה"ל [דלתי"ל] דאיתי מכפר על ששם דלאחר פרישת, כמו וכן שעניי עזרת דמספקין על טומאת מקדש וקדשו [וכאן למעשה על טומאה שצון שחטתי לשמיטה. דכא דהשיב] ובי יורא על [הבשאל] דלעיל דאמר [על טומאה שאירעה] למה שחטתי האשקין, לא למיפשט האשקא דלכעתי ק, דהיי' ר' יורא לא פליג לרבה [דסבר דליכא למיפשט האשקא, כלאן] דהשיב כה"ל הואיל והוא שלא כה"ל [דמפרש] למשה דלאחר הפרשה אם עד אחר שחטין] או עד זריקה כו':

עין משפט ונר מצוה

כא א מ"י פ"ד מהלכות שקלים הלכה א':
ל ב מ"י פרק טו מהלכות פסחים הלכה יג:
לא ג מ"י שם הלכה ז:
לב ד מ"י שם הלכה ח:
לג ה מ"י שם הל"ט וה"ל יד:

תורה אור השלם

- ובשר זבח תודת שלקייז ביום קרבנו יאכל לא יציה ממנו עד בקר: ואם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל ונקותר: והותר ממנו יאכל: וקרא, ד טו-טז
- וקמן את ידו על ראש החוקאת ושותט אתה לחקאת במקום אשר ישחט את העולה: וקרא ד, לג

מוסף רש"י

לדברי חכמים נפדין תמימים. להכשירן בשנה זו, מתללין אותן על מעות חילין ואומת המעות יכיר למותר התרומה ישנה שעשין מתן קרובי פחים ליפיי לית קרי'א דמתא כמתנן שקלים, ויזין שיאלו לחילין חזורים ולוקחים אותם ממעות תרומה חדשה וקרבנו בשנה זו, ואע"ג שאין בהם קדשי יחיד מתחלת כלל מוס דקרי"ל (מנחות ק"ה) מואת כל דהנה טמאה, דאמר מנ כבעלי מומין עשפדו הכבוד מדבר, אלו של צדק נפדים (שבועות י'): ובה תודת שלמיו. שחטה ויחטתו לשם חטאת: תורה קרייה שלמים. דכתיבי תודת שלמיו כמו חטאת הקהל, מוכת ששה עברי (עזרי' ט:). חטאת ששחטה לשם חטאת כשרה. דכי דדרי ניניה דמחוייבו חטאת קתמא שמייהו וזכרת שמיין שוה על הכתר, אין שם שניי קודש והא חטאת לשם חטאת נכסתי (קטן ט:). חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת. חטאת לחובין ששחטה להכפר בה שמעון, אם שמעון מחוייב חטאת הוא פסולה, אצל אסחויי עולה ולא חטאת כשרה (עזרי'ג) וכפר עליו. היינו וזריקה אלמא וזריקא לשם צעלים בעיא (עזרי' ד:).

ליקוטים

על פי שמחוייב עולה כשרה. ולא עלתה לבעלים. כן הוא ברמב"ם פט"ו פסחים ה"ח. ובזבחים מבואר דבחסות כשרה, ואינו מבואר דלא עלתה לבעלים. ודין דלעיל לשם חילין מבואר להדיא שם מ"ו ע"ב (דלא עלתה), ודין זה אינו מבואר כלל. ולומר דהדד"ם למד מזה דכמו לשם חילין איזין מחשבה פוסלת ומימי לא עלתה, הכא גמי, לא אינו דרך הדד"ם, והוה ליה לכתוב יראה לי דכדרכו דר"ע. (מנ"ס מ"י קרי"ס)

שיטה מקובצת

על פי שאינו מחוייב ביום פסולה. דהוי שפיר מחוייב כפרה כמותו דתפרסה ואילו ואמר רבא כו'. ולפרשי' מלתא קיימא'א חלף: והאמר רבא על פי שמחוייב עולה כשרה. אלמא לאו מינה הוא (והא) [והא] כהא עבדות עשם בידו שהפריש עולה עליה. ומשני מקובצא לא מכפרה כו'. כי פי' הקונטרס. ומי' קשה היקף פשיטא ליה לרבא דספול והא לקמן (דף ט:) מספקא ליה לרבא אפילו על חטאת חלב ששחטה על מי שמחוייב חטאת דטומאת מקדש וקדשו דשמה לא הוי מחוייב כפרה כמותו לפי שאינו קבועה כמותה. כי"ש על מי שאינו מחוייב כלום. לכן כ"ל דגרסין עולה ששחטה על מי שאינו מחוייב כו'. דגבי עולה^[א] הוא דכתיב ויכיר עולי הכסן (ויקרא י, ח) ואמר רבא חטאת כו', ומילתא דאפי' נפשיה היא, ועל ספין למימרא דבת מינה היא. ולא צני לנטיי לכן כי שחטה על מי שמחוייב עולה כשרה משום דלא